

Cimborona

GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA
Főszerkesztő: **BENEDEK ELEK**

TARTALOMJEGYZÉK:

Cimkép: *Lilike* foltozza az édesapa harisnyáját. – Drosnyák János: *Imádság*. Vers. – Tompa László: *A törpék keresése*. Gyermekkori emlék. – Ujlaky János: *A koldus fia*. Vers. – Csanády Sándor: *Mádi Feri foghúzása*. Történet a régi diákéletből. – Benkő Anna: *Erzsébet napra*. Vers. – Tamás érdeklődik. – Dsida Jenő: *Mariska meghalt*. Vers. – Elek nagyapó: *Kisokoska*. Mese. – Csürös Emilia: *Egy új anygalka meséje*. – Elek nagyapó: *Őcsike lenézi az édesapját*. – Bandi bácsi: *Nagybeteg az őszi rózsza*. Vers. – Schenk Gyula: *Az életmentők*. – *Elek nagyapó üzeni*. o-o

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár, adja ki. ○○○○○○○○○○

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti, leveleiteket, rejtvénymegfejtéseiteket az ő címére küldjétek. Elek nagyapó pontos címe: Batani-mici (Kisbaczon), utolsó posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. ○○○

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok Szatmárra, a Cimbora kiadóhivatalának, amelyben kérietek a lap megindítását. Ugyanakkor postautalványon küldjétek be egy negyedévi előfizetési díjban 50 leut. ○○○○○○○○○○

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pontosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárhová mutatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen azonnal küldünk is. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

A Cimbora hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvasmányát. A Cimbora apró elemisták számára éppen úgy közli a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gondoskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komolyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. ○○○○○○○○○○○○

A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek
A Cimbora előfizetési ára Románia területén negyedévre 50 leu, félévre 100 leu, egész évre 200 leu; Csehország területén negyedévre 15, félévre 30 és egész évre 60 csehszék.

GIMBORA

70 GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Lilike foltozza az édesapja harisnyáját.

IMÁDSÁG.

— Irta: DROSNYÁK JÁNOS. —

*Oh, Istenem, ki vagy a mennyben,
Miért hagytál el így ma engem,
Hogy se kedvem nincs, se dalom,
Csak gondom, bűm egész halom...*

*Oh, Istenem, ki vagy a mennyben,
Ugy-e, jobbat nem érdemeltem?
Szívemben nem volt hű a hit
S szavam tán bántott valakit.
(Arad, 1923. október 16.)*

*Jóvá teszem minden hibámat,
Holnap szívből zengem imámat.
A bántást is visszaesengem,
Csak Te ne hagyd el engem.*

*Add: muljon el sok bűm, bajom
S megtérve kedvem s kis dalom,
Dicsőségedet zengjem,
Én Istenem, ki vagy a mennyben...*

A törpék keresése.

— Gyermekkori emlék. —

Irta: TOMPA LÁSZLÓ.

Már nem tudom, hogy is terjedt el akkor egyszerre köztünk, a fürdőtelep apró, 4–6 éves, fiú és leánya, gyermeknépsége közt, a boldogító csodának a hire. Azért váratlanul csak ott volt és szájról-szájra járt, hogy a telephez tartozó kis kerek erdőben törpék ütöttek föl tanójukat.

Most, mikor e dolgokra visszaemlékszem, hirtelen három, nálunknál 2–3-szorta is idősebb, (14–15 éves) leánya nevetgélő, hamiskás alakja libben elé. Egyszer a fürdő kanyargósan emelkedő sétaösvényein láttuk őket együtt, nyomukban néhány, velük versenyt loholó nagyobbacska diákkal, vig hancurozásban törekedve fölfelé. Máskor a pavillon-lakások valamelyik üres szobájában, vagy tornácának végén — a fakorlátra feltelepedve — leptük meg őket, amint kis tálkában szappanos vizet készítve, szalmaszálakból gyönyörű színes buborékokat ergették a napmelegtől remegő kék levegőbe. Ilyenkor — néhány szalmaszálát mi is előre elkészítve — zsvajgó támadással rohantunk elő és színes gömbjeiket a mi szalmaszálaink végére igyekeztünk elkapdosni. A gömbök természetesen, elpattantak, a lányok pedig bosszankodva űzték el maguktól. Néha egy tisztáson, az erdő alatt bukkantunk rájuk, amint körbe telepedve, halk hangon, ragyogó szemekkel, titokzatos dolgokról beszélgettek. Mi indián üvöltésekkel sereglettünk elé és váratlanul rajtuk ütve, ujjongva táncoltuk őt körül.

— Tudjuk ugyis, tudjuk ugyis — mit titkolóztok! Rác Rózsika és Deák Muki...

Rác Rózsika, persze, megzavarodott, kipirult és (azt hiszem, így kell lennie) talán éppen ő mondotta nekünk:

— Ugyan már, gyerekek, mit tapossátok mindig a mi sarkunkat? Inkább keresnétek meg a törpéket, itt a kis erdőben...

— A törpéket... hát vannak itt törpék? kérdeztük mi az izgalmas örömtől hirtelen.

— Hát persze... s ti nem is tudátok? Hiszen tele van velük az erdő. Keressétek csak és bizonyosan megtalálhatjátok, folytatta most már a véletlenül talált, mentő hazugságot Rózsika. Mi ártatlan bizalmunkban nem is vettük észre, hogy e közben mind a hárman hamiskásan, egyetértően összeintenek.

Az örvendetes hír első izgalmaikat részletes tanácskozások követték. Mindenképpen meghánytuk-vetettük, milyen haditeranggal lehetne a törpék rejtekhelyét legbizonyosabban feltalálni és megközelíteni. Bátor Sárika (köztünk a legnagyobb és legjobban kinyílt szemű) ugyan kicsufolt miniket, s meggyőzni iparkodott, hogy semmit se higyjunk a törpék meséjéből:

— Ugyan, de igazi kisbuták vagytok. Hát nem látjátok, hogy csak tőletek akarnak szabaddulni, hogy a diákokkal hancurozhassanak.

Sárika azonban rossz kisleány volt. Máskor is mindig fel akart világosítani, hogy ne higyjük, amit a karácsonyi angyalról, Mikulásról nekünk szüleink mondanak. Mi ezért nem is szerettük őt.

— Nem is igaz, nem is igaz! Te mindig olyan csunyákat beszélsz, — mondtuk. Pedig mi mégis inkább anyáéknak hiszünk. Ugy olyan szép, szebb, mint ahogy te mondd...

Sárika erre ismét gunyosan nevetett, s mi megbántódva hagytuk őt ott. Egymás közt pedig elhatároztuk, hogy a törpéket a következő vasárnap délután fel fogjuk keresni.

Vasárnap délután ragyogóan felhőtlen idő volt és mi — a fürdő összes 4–6 év körüli gyermekei — a már előre, nagy buzgalommal elkészített papírszálócskák alatt, kivonultunk a kedves törpéinket rejtegető erdőcske felé. Ugy terveztük, hogy az erdőbe érve elszédünk és az összes bokrok alját, fák odvait átkutatva, addig keresünk, amíg kedvenceinket végre megtaláljuk. Akkor, megállapított jelre, valamenny-

nyien összefutunk s a törpéket úgy körülfogjuk, hogy semmiképp se tudhassanak elillanni. De zászlóinkkal előttük felsorakozva, ünnepélyesen meg is kérjük őket, hogy – ha csak tehetik – bár néhány órára legyen vendégünk. Az erdőtől diszmenetben, kocsikon fogjuk őket otthonunkig szállítani. E célra az erdőszélre két nagy babakocsi is huztuk ki magunkkal.

A fürdő felnőtt vendégei, szülők és ismerős nénik-bácsik, mosolygó érdeklődéssel szemléltek végig menetünket, amint zászlóink alatt, kettős sorokban vonultunk végig a homokos ösvényeken, az erdő alá felkanyarogva. Vékony hangon valami ártatlan dalocskát is énekeltünk egy megfogni óhajtott madárkáról. A dal, ha a madár helyett törpére gondoltunk, akkori érzéseinket elég jól kifejezte:

Jöszte hozzám, szép madárka!
Nem zárlak én kalickába;
Mikor tetszik, elrepülhetsz,
Ha kedved lesz, visszajöhetsz.

A végső hangokat már az erdő szélének fiatal fái kapták el és kötötték le lombjaikkal. Néhány óvatosabb és aggodóbb szülő pedig (amint később megtudtuk) néhány lépésnyi távolságban, észrevétlenül követte kis csapatunkat.

A mély és rejtelmes erdő egyszerre előtűnt terült el. Megbarnult levélhullák tömegén zörögtek lépéseink, itt-ott lehulló tölgy-, vagy bükk-makk koppant. A fák homályos és messzeterjengő sátra áhitatos megdöbbenést árnyékol lelkünkre. Olykor egy bokor, fasudár rezzen – mókus járhatott ott – mire sejtelmes öröm borzongott belénk. Némelyik nagyobb üres makk-kupacsot tűnődve forgattuk meg: nem törpének a süvege volt-e? Egy helyen kis szürke bőrfoszlányok állítottak meg: talán egy törpe nadrágjának a foszlányai? Bizonyára egy egérke maradványai voltak. Estefelére – mint-hogy törpére seholy sem akadtunk – a hosszas és eredménytelen keresgéléstől fáradtan, elcsüggedve hagytuk ott az erdőt.

*

Másnap – az előbbi nap csalódását kissé kiheverve – újból tanácskozássra jöttünk össze. Kirándulásunk tapasztalatait meghánytuk-vetettük alaposan. Talán valami hibát követtünk el a keresésben, talán nem is merészkedtünk be elég mélyen az erdő titkosabb sűrűségébe? Pedig a törpék bizonyítva ott rejtőzködnek, ahol az emberek nem háborgatják őket. Meg kellene még egyszer, de másképpen, egy felfedező utat próbálnunk. Így tűnődöttünk, kissé szomorkodva, egyik későbbi nap délelőttjén is, 3–4 gyermek-pajtásommal, egy tornác végén üldögélve, amikor Fekete Károly bácsi odajött hozzánk és megszólított. A kedves jó Károly bácsi a kedvünkért már jó sok tréfát és játékot kitalált, s a mesélésben is kifogyhatatlan volt. Mindezekért nagyon ragaszkodtunk hozzá, s ha kedves alakja – 35 év körüli, elegáns, eszaladtalan

gavallér volt – valahol megjelent, örvendezve hozzászaladtunk.

– Sohase búskolódjatok tovább, gyerekek, szólj hozzánk bizalmat keltő, barátságos mosolygásával. Nagy ujságot mondok. Én fogtam egy törpét s ha jók lesztek, s délután 4 órakor eljöttök hozzám, a szobámban megmutatom.

A hirt valamennyien kitörő örömmel fogadtuk.

– Hívjátok össze hát a többi gyereket is és délután találkozunk. De négy órakor pontosan ott legyetek ám!

Ott voltunk, hogyne lettünk volna, pontosan, valamennyien. Károly bácsi szobájában titokzatos félhomály volt, mert az ablakok függönyét lebecsátotta. A padlón, többszörös sorban, sok szék volt elhelyezve. A szoba belső végében egy asztal állott, sima lapjának egyik felét egy közepén fölötté lógó sötét függöny eltakarta. El voltak leplezve alól az asztal lábai is. Károly bácsi az asztal mellett állott. Amikor mind együtt voltunk, mosolyogva szólt:

– Nos, gyerekek, üljetek le mindnyájan szépen. Mindjárt megláthatjátok a törpét; meg fog jelenni előttek színről-szinre. Azonban figyelmeztetek, hogy a helyéről senki el ne mozduljon, s őt megfogni ne akarja, mert akkor eltűnik és soha többé nem látjátok viszont.

Ezek után eltűnt a függöny mögött. Mi izgalmas feszültségben, moccnás nélkül ültünk helyeinken. Végre tehát megláthatjuk színről-szinre, a furcsa, jószágos törpét, a drága és törékeny szép Hófehérke egyik oltalmazóját...

Az asztal fölött a függöny félrehúzódott. És akkor valósággal előtűnt volt a törpe olyanformán, ahogy a mesekönyveinkben láthattuk. Körülbelül 5–6 éves kisgyerek – vagy egy emberkar nagyságu lehetett, de a feje aránytalanul nagy volt. Arcáról csepüserű, szürke szakál omlott alá. Testét ezenkívül, majdnem teljesen, sötétkék melles kötény takarta. A kötényből kétoldalt vászon ingujj, s ebből két, nagyobb babához illő, keztübe bujtatott, apró keze csüngött lefelé. Egérszürke, vékonybőrű csipőcskéjében az asztal szélén fölalá járkált és jobbra-balra bókoltgatótt. Feszült csendben ültünk valamennyien.

Ekkor megszólalt a törpe olyan hangon, mintha valaki a pincéből, vagy az orrán át, elváltoztatott hangon beszélne:

– Gyerekek, ne keressetek ti minket soha. Higyetek bennünk. Az élet csak addig szép, míg meséit nem akarjátok valóra beváltani. Ekkor elillan a mese, s számotokra az életnek csak a salakja marad. És akkor ti nagyon-nagyon szomorúak lesztek...

Mély csendben hallgattuk a csak félig értett, rejtelmes szavakat. Ekkor a függöny elécsapódott, a törpe eltűnt. Pár pillanat múlva ismét Károly bácsi jelent meg, mosolyogva, de – úgy tetszett nekem – kissé meghatottan is:

– Nos, láttátok a törpét, hallottátok is, most menjetek szépen haza.

Az ajtónál, amikor kijöttünk, ismét a rossz Sárika várt, s hozzánk csatlakozva szólt:

– Persze, ti az egész komédiát valóul tekintettétek. Pedig csak Károly bácsi játszott el nektek mindent, hogy elbolondítson.

– Nem is igaz, nem is igaz, mondtuk ijedten. Csak irigykedel, hogy nem te találtad meg a törpét.

S ott hagyva őt, gonoszkodásával, a nagy esemény boldogító izalmában mentünk haza. S akkor éjjel – bizonyára a legtöbben – a kedves törpékről álmodoztunk.

*

Azonban Sárika pár nap múlva, egy dél-előtt ismét az utunkba állott:

– Ugy-e, ti sohasem akartatok nekem hinni, amikor az igazat megmondtam nektek? Hát jertek most utánam.

Mi csendesen, valami váratlan rossznak a sejtelmével követtük. Óvatosságot intve, bevezetett a Károly bácsi szobájába. A szobában senkisé volt. Sárika gyorsan az asztalhoz ment és egy fiókot huzott ki. Egy széles öltésekkel összefércelt kék kötényt, egérszínű, talán régi keztyű bőrből varrott cipőcskéket vett elő és

egy itt-ott kifestett, rózsaszínű selyemből való álarcot, melybe szakállnak hosszú csepükőcszálak voltak beillesztve. Sárika diadalmas gonoszsággal lobogtatta meg előttünk ezeket a tárgyakat:

– Nézzetek ide, itt a bizonyíték! Ezeket szedte fel magára Károly bácsi, mikor nektek a törpe szerepét eljátszotta. Az ujjaira ezt a cipőt huzta fel, s benne utánozta a törpe járkálását. Minden úgy igaz, ahogy én nektek megmondtam. És lássátok a törpe karjait, kezeit is.

Ezzel utoljára még két gyerekkarnyi vas-tag, vászonujjakba dugott faágot rántott elő, melyekhez – kezet utánzóan – fűvel kitömött apró babakeztyűk voltak erősítve.

Nem tudhattunk ellent mondani, a váratlan és kemény bizonyosság előttünk volt; mint örvény tátongott, mely fölött szédülő fejjel álltunk. Lesujtva támolyogtunk friss levegőre.

Akkor este, talán éjfélig sem tudtam elaludni; s bizonyára nem tudtak a többiek sem. Visszagondoltunk Károly bácsi szavaira és sok egyébre is. És másnap is egész nap nagyon-nagyon szomorúak voltunk.

(Székelyudvarhely.)

A KOLDUS FIÁ.

Írta: UJLAKY JÁNOS.

Árván maradt. Csak apja van szegénynek,
A rossz emberek űzik, kergetik,
Mikor kopott kis foltozott kalapját
Alamizsnáért nyújtja ki nekik.
Parányi gyermek Gyöngye lábaiban,
Hogy vánszorogjon, alig van erő.
S ha jön az ősz csipős, hideg szélével,
Csak fájdalomra, szenvedésre jó.

Lemegy a nap, s a foltos kis kalapba
Alig hull egy-két hitvány pénzdarab,
De szeme telve mind a kettő könnyel,
Oh! ilyen gyöngyből órá sok maradt.
Otthon, penészes, nyirkos-falu házban
Egy koldus ember várja őt nagyon.
Heten voltak, de négy gyermek a sirban,
Tavasz óta anyjuk is ott vagyon.
Ketten maradtak ide fent a földön,
Ahol minden csak kin és gyötrellem:
Kicsiny fiával egy még gyöngébb apa,
Ketten maradtak árván idefenn.
... Halottak estje van... A temetőben
Csak úgy tolong az emberáradat,
De a kopottas, foltos kis kalapban
Mégis alig hogy néhány pénz akad.

S a gyermek fut, szeméből hull a könnye,
Mint máskor is hazafelé menet.
Hisz' most nem is vehet, mint máskor este
Egy-két falatnyi puha kenyeret.
... „Ne sirj, kis árvám, – vigasztalja apja –
Az Isten jó, holnap majd többet ad,
Vagy le visz minket is oda pihenni,
Ahol aluszik testvéred négy... s anyád.
Eredj, fiam... végy két gyertyát e pénzért,
Az egyiket az ő sirjukra tedd,
Sokan vannak ma künn a temetőben,
Ne félj... nehogy meg gyujtani elfeledd.

A másik itthon világít majd nekünk,
Amíg érettük is imádkozunk:
– Oh, addj, Uram, örök nyugodalmat nekik...
Addig is míg ott... tul... találkozunk...“

... A temetőben egyre zsigong a nép,
A sirokra le lángtenger futott.
S tovább öt siron egy árva gyertya ég...
... Hiába... többre... többre nem jutott...

(Zabola)

BERSON

GUMMI SAROK
ÉS GUMMITALP
a legjobb anyagból
MINŐSÉGI MARKA

Mádi Feri foghúzása.

(Történet a régi diákéletből.)

— Irta: Csanády Sándor. —

Lehet már tizenöt éve, amikor Nagykörs városában Mádi Feri diákmesterembernek igen nagy híre volt. A polgármestertől a városi hajduig mindenki ismerte. Kávébarna sapkát viselt télen-nyáron, talán nyolc esztendeig ugyanazt. Vajmi nagy eseménynek kellett történni, ha kalapot tett fel. Legelőször az igazgató temetésén láttam kalapot a fején. Alig tudtam ráismerni, annyira kivette formájából a nagyszélű fekete puhakalap. Diákkörökben az a pletyka indult meg, hogy azt is kölcsön kérte, mint sok egyebet, többek között a történetkönyvet, szótárakat, tintát, tollat, stb. A rosszmájú diákok azt mondták, hogy egyedüli és kizárólagos tulajdona csupán az a kávébarna sapka, no meg a cvikker, melyről szintén azt mondták, hogy éjjel is az orrán van, miként a sapka a fején.

Volt még egy tulajdon jószágga, melyről sok-sok ideig senki sem tudott. Ez a csibukja volt. Ő pipának hívta. Körülbelül a hatodik osztályba jártunk már, amikor kipattant a titok, hogy Mádi pipázik. Addig a nagy nyilvánosság előtt — a diákszobában — csak cigarettázni láttuk. El is neveztük Pipás Mádinak. És Feri barátunk erre büszke volt.

— Arra nem is gondolt, hogy ebből szörnyű veszedelem támad.

A pipázáson kívül volt még egy kedves szokása, az iskolamulasztás. Ha szerét tehetette, legalább is egy órát elbliccelt, ahogyan diáknyelven nevezték a nem komoly okból eredő óramulasztást. Különösen sokat hiányzott a jó Mentovich tanár ur órájáról. Hiszen érthető is. Mádi barátunk iszonyodott a kristálytantól, meg a vegyészeti titkoktól, meghát az ásványtannal sem volt jó barátságban.

Mentovich órájáról két-három diák mindig hiányzott. Annak magyarázata pedig a következő. Az első két padon túl nem igen látott az öreg professzor, bármennyire és bárhányszor törölte is meg szemüvegét. Az igyekezet megvolt a jó Mentovich papában, hunyorgott is szörnyen a hátsó padok felé, honnan igen gyakran gyanus zaj hallatszott, de csak nem tudta áttekinteni nyugtalan és folyton háborgó birodalmát. Ha a jó Isten csak egy pillanatra is megajándékozta volna tiszta látással, talán szörnyet is halt volna a látottakon. Az egyik végtelen nyugalommal latin szavakat preparált, a másik tömte befelé a német szót, a harmadik a harmincéves háborút magolta, Füredy a görög nyelvtannal civődött, Kollár az önképzőkori ünnepélyre készült a Pán halálából és így tovább, Mádi pedig — hiányzott.

Szekundára ritkán feleltek ezek a jeles emberek. Aki nem készült, az egyszerűen hazament valami ürüggyel, vagy pedig bekiáltotta a

szomszédja, hogy hiányzik, bárha ott volt is tulajdon személyében a „távollevő”. Mert hát igen ravasz gyerekek voltak ám ezek a fickók, minden órán más helyre ültek. A jó Mentovich nem tudta ilyenformán megjegyezni az egyes helyek dicső tulajdonosait.

Mádi mindig a leghátsó padban ült, ha épenséggel méltóztatott néki igen kegyelmesen megjelenni.

Elközelgett a január vége, Mádi barátunk lelkét mázsás terhek nyomták, pedig itt a félév, jön kikerülhetetlenül a félévi bizonyítvány. A latin, a német, a történet kegyetlenül fenyegetőzik, szinte beleizzad a félésbe a Feri gyerek. Most azután éjjelt nappalt egyé tesz. Tanul, majdhogy bele nem szakad. Két hét óta állandóan és következetesen hiányzik a Mentovich-órákról, merthát minden percet fel kell használnia a tanulásra. Arra nem is gondolt, hogy az a gonosz ásványtan is ármánykodik reá.

A jölelkü Mentovich kétszer-háromszor felhívja Mádit az egymásután következő órákon felelésre, hogy kiségitse Ferenc kománk kátyuba rekedt szekerét, de hiába, mert a legkomolyabban ninesen jelen. Utoljára magyarázattal kísérik a jó barátok Mádi távollétét. Egyik hasfájást gyanít, a másik fogfájást emleget, a harmadik fejfájást sejtet, a legtöbb pedig majd szétpukkad a visszafojtott nevetéstől. Valamennyi szekundamentő barát közül a legsiralmasabban Végh Jenő János tudta vázolni Mádi kegyetlen betegségét. Ő már nem afféle megszokott és gyanus fejfájást emlegetett, hanem szörnyű tudós okfejtéssel és vége nem látható részvétellel vérszegénységet állapított meg Mádi Ferencnél s megtoldotta még azzal a vészjósló kijelentéssel, hogy valószínűleg abba kell Mádinak a tanulást hagynia, ha életét meg akarja menteni. Vagy legalább is egy időre szünetelnie kell a tanulással; így enyhítette igen is sötét kitételeit Végh Jenő János, az osztály poétája.

Az egész osztály elismeréssel bókolt Végh Jenő János felé, mert kevésbe mult, hogy Mentovich el nem érzékenyült a súlyos eseten, fátyolozott hangján lehetett észrevenni a hatást. Végh Jenő János önelégülten megveregette saját vállát, azután imperátori magatartással leült, a regősfejű Reinkopf pedig, akit különben igen jogosan Dummkopfnak hívtak még a kebelbarátai is, nevében leesett a pad alá. A nagy zuhanásra felfigyelt Mentovich, az egész osztály pedig riadt várakozással leste a kitörő vihart, melyet azonban Füredy Jenő, az osztály legválasztékosabban öltöző lovagja, igen ötletesen elhárított, mondván:

— Tanár ur, kérem, Reinkopf Mózes (Károlynak hívták ugyan becsületes nevén) elájult.

– Vigyék gyorsan a levegőre, – adja ki a rendelkezést Mentovich papa.

Azzal vagy tizen-tizenketten vizsik kifelé Reinkopfot, aki tényleg úgy elhagyta magát, mintha kiment volna belőle a lélek. A legtökéletesebb ájult ember benyomását tette. Meg is jószolták neki, hogy színész lesz belőle.

Közben megszólalt a csengő élesen berregő hangja, Mentovich papa pedig cingár lábaival megindult a lépcsőn lefelé, az egész hatodik osztály meg neki adta magát a lelket könnyebbitő nevetésnek. Azután élénken tárgyalták a lefolyt eseményeket és hivalkodva mondogatták a felsőbb osztályosoknak:

– Ti produkátokat ilyet!

S ami a fő, a kristályrendszerekből elmaradt a felelés. Sokan hálásan gondoltak Mádira. Végh Jenő János pedig a „Nagykőrösi Diák” ékeztollu és lírai hajlamu szerkesztője magába mélyedve azon gondolkodott, hogy egy színes tudósítást ír a gyorsan lepergett eseményekről.

Mentovich professzor ur pedig azalatt a tanári szobában részvételtjes hangon emlékezett meg Mádi betegségről, aki immár két hete nem jár iskolába és azt sem tudni, hogy mi lesz a vége.

Huszár György, a hatodik osztály főnöke csak figyel, csak hegyezi a fülét, hogy így, hogy úgy, hogy Mádi beteg. Nem szól semmit. Vesz a kabátját, kalapját.

Mádi otthon ül, nagy bőszen fordítja Liviuszt, közben bodor füstöt ereget a csibukból. Erélyes kopogtatás veri ki az elmélyedt tanulásból; a kopogásra szintén erélyesen felel:

– Szabad!

Hanemhát majdhogy keresztbe le nem nyeli a csibukot szárazul együtt, mikor az osztályfőnöke pattan be az ajtón.

Bizonyos diskurzus fejlődött ki a tanár és tanítvány között, amelynek a végén Mádi igen csendes hangon azt mondta, hogy fáj a foga, azért pipázott és azért jött haza. A többi részlet ismeretlen.

– Majd meggyógyítom én a te fogadat, – búcsuzik el az érdesszavu osztályfőnök.

Alig hogy Huszár professzor eltűnik a látóhatárról, Mádi irgalmatlan iramodással szalad, lohol Tordai Béla városi főorvoshoz, hogy rögtön huzza ki a fogát, mert azonnal belehal, annyira fáj. Tordai éppen kocsira akart ülni, hogy egy súlyos betegnek gyors segítséget vigyen, amikor kétségbeesett könyörgéssel lefogja Mádi, hogy huzza ki a fogát.

Az orvos nem tehetett egyebet, minthogy visszament a rendelőbe, kapkodó sietséggel előszedte a fogókat, azután kereste Mádi rossz fogát, de nem találta.

– Nincs magának rossz foga, öcsém.

– Jaj, jaj, meghalok, – ordít Mádi. Ez az orvos ur, huzza ki. – S azzal Ferenc barátunk találomra rámutat egy fogára.

Tordai meg nem veszi tréfára a dolgot,

mert égetően sietős az utja, ráteszi a fogót a kijelölt fogra. Egy feszítés, künt a fog, Mádi meg bődületeset ordít:

– Jaj! ...

Másnap Tordai találkozik Huszárral:

– Mondd, miért huzatják ki a ti diákjaitok az ép, egészséges fogait is?

A feleletet Mádi félévi bizonyítványában találjuk meg kettős magaviselet és négy szekunda képében. Vég Jenő János sem ért rá megírni a tudósítást, mert nagy baja támadt a kristályrendszerekkel meg a trigonometriával, azért irtam meg én helyette a történetet.

(Sárbogárd.)

Kiadó bácsi üzenetei külföldi előfizetőihez:

Niederland Aranka Presov. Az átutalt 20 cK-át megkaptuk és a Cimborá f. évi július hó 1-től december 31-ig terjedő előfizetési díjjául használtuk fel.

Korontay Ilona Verebély. Előfizetését köszönjük. A beküldött 10 cK-át egy negyedévi, azaz f. évi november 1-től 1924. február 1-ig terjedő előfizetési díjra használtuk fel.

Adriányi László Bardiov. Az átutalt 20 cK-ával előfizetése ez év okt. 1-től 1924. márc. 31-ig ki van egyenlítve.

Karalláth Zsuzsa Léva. Az átutalt 20 cK-ával előfizetése ez év okt. 1-től 1924. április 31-ig ki van egyenlítve.

Krausz Bözsi Murán. Az átutalt 46 cK-át megkaptuk. 40 cK-át a Cimborá f. évi július hó 1-től 1924. július 1-ig terjedő előfizetési díjának kiegyenlítésére fordítottunk, 6 cK-át pedig a Szökés a teknőben című regényt fogjuk megküldeni. Ez utóbbit egyelőre előjegyzésbe vettük, mivel most van sajtó alatt. Mihelyt elkészül azonnal leszállítjuk.

Sziklay László Kosice. Az átutalt 10 cK-át a Cimborá f. évi október hó 1-től december 31-ig terjedő előfizetési díjaként használtuk fel.

Szent-Iványi Etelka Beje. Az átutalt 40 cK-ával előfizetése ez év július hó 1-től 1924. július 1-ig ki van egyenlítve.

**INGYEN CIMBORÁT,
INGYEN KÖNYVET !!**

küld Nektek a kiadóba, ha előfizetőket szereztek. – Olvassátok el a boríték hátsó belső oldalán levő felhívást!

Köhögésnél, hurutnál,

csak a

SIROMALT

használ!

Biztosan használ, íze jó,

Patikában kapható!

ERZSÉBET-NAPRA.

— Irta: BENKŐ ANNA. —

Liliom levélen, fényes napsugárral
Kellene hogy írjak;
Szivárványos lepke, csicsergő kis fecske
Hogy hadd vigye utnak...
Ugy kívánjak néked mosolygó örömet,
Rózsaszínű álmot — —
Ugy kívánjak néked egy egész életre
Tartó boldogságot! —

Nincsen virág régen... elszállott a fecske.
Őszi köd a tájon...
Fogadd hát ez uton szívem óhajását:
Az Isten megáldjon!
Ne láss bút, bánatot, a sors keze eléd
Csak virágot hintsen,
Illatos, szép rózsát, amelynek tövise,
Hervadása nincsen! — —

(Bethlen.)

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a mohácsi vészről és a kettős királyválasztásról.)

Tamás: Most olvastam el a mohácsi vészt és nem tudom megérteni, miért kellett Magyarországnak a csatavesztés után teljesen elpusztulni. Máskor is vesztettek már ütközetet a magyarok. A tatárok például sokkal több magyart pusztítottak el, mint Szolimán szultán és mégis talpraállította IV. Béla király az országot.

Apa: Nem a csatavesztés miatt pusztult el az ország. Egy szerencsétlen ütközet sohasem okozza a nemzetek vesztét. Más bajok örölték meg a megmaradt erőt. Amikor össze kellett volna fogni az egész lakosságnak, pártokra szakadt a nemzet. A pártok jobban gyűlöltek egymást, mint az ellenséget. A legnagyobb baj mindjárt az volt, hogy két királyt választottak.

Tamás: Melyiknek volt nagyobb a pártja?

Apa: Szapolyai Jánosnak. Hozzácsatlakozott csaknem az egész ország. Mátyás király lebegett mindenkinek szeme előtt. Azt hitték, hogy az idegen eredetű királyok okozták az ország romlását. A főurak azonban nem voltak őszinte hívei Jánosnak. Alig koronázták meg, már gúnyosan tréfálkoztak rajta. Ráfogták, hogy nagy neki a korona. Nem áll meg a fején, hanem lecsuszik a nyakáig. Nem tudom, kis feje volt-e a királynak, de annyi bizonyos, hogy hiányzott belőle Mátyás okossága, bátorsága és erős akarata. Ha hasonlított volna Mátyáshoz, hamar elvette volna a tréfálkozók kedvét. Nagyon szelid ember volt, nem emlékeztetett már arra a szigorú emberre, aki olyan kegyetlenül verte le a Dózsa-féle parasztlázadást. Nem is kereste Habsburg Ferdinánddal a harcot. Szeretett volna békében uralkodni. A kor szokása szerint a házasságot tartotta legalkalmasabbnak a kibékülésre. El akarta venni feleségül a szerencsétlenül járt II. Lajos feleségét, Mária királynét. Ez a Mária testvére volt Habsburgi Ferdinándnak. A királyné azonban visszautasította. Talán ha feleségül ment volna Szapolyai Jánoshoz, másképp fordult volna az ország sorsa. Ami erő megmaradt, azt a török ellen lehetett volna fordítani. Szegény János királynak nem sikerült a terve, pedig a Habsburgok példáját követte. Ez a királyi család néhány évtized alatt olyan szerencsés házasságokat kötött, hogy rászállott

örökségképpen Európa nagy része és az akkor ujonnan felfedezett Amerika is. Két testvér kezében volt az irtózatos hatalom. Az idősebbik V. Károly volt, az ifjabbik I. Ferdinánd, aki Magyarországot is örökségképpen követelte. Így kapcsolódott bele Magyarország a világpolitikába. A Habsburgok nagy hatalma ellen feltámadt a francia király, meg akarta semmisíteni őket a török szultán. Jánosnak nem maradt más hátra, mint hogy a törökökre és a franciákra támaszkodjék Ferdinánddal szemben. El is küldött egy ügyes embert a szultánhoz, hogy vele szövetséget kössön. Nem is képzeled, milyen nehéz volt akkoriban egy ilyen követnek a szerepe. Nem volt elég az ékesszólás. Azt a régi mondást, hogy ha rövid a kardod, told meg egy lépéssel, át kellett alakítani: ha gyöngye a hangod, pótdold aranypengéssel. Az arany muzsikáját akkor is nagyon szerették hallgatni az emberek, jobban, mint bármilyen más zenét. Muzsikált is volna János király, de sok arany nem volt az országban. Akinél volt, jól vigyázott rá, mert ő is gyönyörködött a hangjában.

Tamás: Csak nem akarod azt mondani, hogy a hatalmas Szolimán szultánt meg lehetett vesztegetni?

Apa: A világért sem sérténém meg a hatalmas szultánt, hiszen olyan ereje volt, hogy talán még most is bosszút állana érte. Allah őrizzen meg ilyen sértéstől! De egy kis ajándék neki is jól esett. Üres kézzel nem illik ilyen nagy ur elé járulni. Az ajándék pedig pénzbe került. Igaz, hogy a nagyúr gyakran gavallérosan viszonzta. Vagy ő is ajándékokat adott, vagy az ellenfél követeit megalázó módon fogadta. Ez talán még jobban esett, mint az ajándék. Az emberek hajlandók a kárörömrre. János követe például bizonyára nagyszerűen mulathatott azon, hogy Ferdinánd követeit a szultánhoz menet halálra ijesztették. Egy-egy puska dördült el a közelükben, egy-egy oroszlán ordítása hallatszott mellettük. De komoly baj nem történt, a török részéről egy kis tréfa volt az egész. Látod, fiam, egy ügyes követnek az a legnehezebb munkája, míg a nagyur elé léphet. A szultánhoz csak szolgálai, illetőleg szolgálainak zsebében

és hiuságán keresztül vezetett az ut. Az ajándékozás sem volt olyan egyszerű, mint ahogy gondolod. Nem volt szabad megsérteni senkit. Ha valakit rangján alul ajándékoztál volna meg, megsértődött volna, de megsértődött volna akkor is, ha egy kisebb rangu ugyanazt az ajándékot kapta volna. Hát még ha kihagyta volna valakit! Sohase bocsátotta volna meg és annyi akadályt állított volna utadba, hogy mozdulni se tudtál volna. Az anyád el nem bocsátott volna téged ilyen utra. Félt volna, hogy hamar elveszted a fejedet.

Ezért bámulom János király követét, Laszky Jeromos nevű lengyel urat, hogy olyan pompás eredményeket ért el.

Tamás: Hogyan érte el az eredményt? Nagyon szeretem hallani az ilyen furfangos emberekről szóló történetet.

Apa: Nehéz azt ma már megállapítani. Valószínűleg ő sem mondta azt el, vagy ha elmondta, nagyon kevés bizalmas embernek. Annyit tudunk, hogy először Ibrahim basát, a nagyvezért sikerült megnyernie. Valószínűleg nemcsak ajándékkal, hanem mindenféle ígérettel és hízélgéssel. Kijelentette neki, hogy ura nemcsak a szultánnal, hanem a nagyvezérrel is szövetségre akar lépni, hiszen ismeri határtalan hatalmát és befolyását. Mit gondolsz, jól esik-e ilyesmit hallgatni? Én azt hiszem igen. Az emberekben nagy a hiuság és tetszik nekik, ha egy király olyan nagyra méltatja barátságukat. Nagyon sokat köszönhetett Laszky egy Gritti Alajos nevű főúr támogatásának. Ma már nem tudjuk, micsoda ígéreteket tett neki, de valószínűleg sokkal többet, mint amennyit beválthatott. Ennek a támogatása nagyon sokat használt, mert a szultán bizalmas embere volt. Nem tartom kizártnak, hogy nemcsak Laszky csapta be Grittit, hanem Gritti sem mondta el minden gondolatát Laszkyknak. A nagyravágyó Gritti fejében talán már ekkor megfordult az a gondolat, hogy a szultán segítségével János után, vagy János és Ferdinánd félretolásával majd Magyarország trónjára ül. Ez a gondolat később halálát okozta. Amikor észrevették nagyratörő terveit, az erdélyiek felzudultak ellene. Kegyetlensége miatt már régen haragudtak rá. Embereivel együtt beszorították Medgyes várába, hol vitézül védte magát. Amikor azonban a moldvai vajda ellenségeihez csatlakozott és a várvédők közül is cserbenhagyták Battyhányi Orbán és a polgárság nagy része, megmaradt híveivel együtt fogságba jutott. Mielőtt a szultán vagy János király beavatkozhattak volna, lefejezték.

Ez a Gritti volt az, aki János király követét legerősebben támogatta. Sikerült is Laszkyknak olyan szerződést hazahoznia, mellyel igazán büszkélkedhetett. A szultán és János király mint egyenrangú szerződő felek kötöttek egyezséget és nemcsak adófizetésről nincs szó, hanem ajándékról sem.

Tamás: Nem félt János király attól, hogy

a török szövetséget ellenségei ki fogják ellene használni? Magam is nagyon különösnek látom, hogy szövetséget kötött azzal a szultánnal, aki pár évvel előbb leverte az országot.

Apa: Bizony nem dicsekedett azonnal János király a török szövetséggel. Valóban attól félt, hogy felhasználják ellenfelei és híveit elpártolásra bírják. Pedig éppen Ferdinánd előtt nem volt oka szégyenkezni. Ellenfele egyik követséget a másik után küldötte a szultánhoz s szívesen vállalt volna megalázó feltételeket, csak zavartalanul hagyják uralkodni. De Laszky jól végezte a munkáját, Ferdinánd követői mindegyik csukott ajtókra találtak. Néhány év múlva azonban változott a hangulat.

Talán János királynak fogyott el a pénze, talán Ferdinánd küldött ügyesebb követeket. Mindenesetre jól fel voltak szerelve, mert egyedül Ibrahim nagyvezérnek 7000 aranyat érő ajándékot vittek. Ez akkor rengeteg összeg volt. Több ezer lovat lehetett volna rajta venni. Tudod-e, milyen eredményt értek el? Nevetnem kell, ha rá gondolkodom. A szultán fiává fogadta Ferdinándot és kölcsönösen kijelentették, hogy egymás birtokai közösök. Én csak azt szerettem volna látni, amikor Ferdinánd a szultán birtokairól valamit el akart vinni. Hogy rákoppintott volna a nagyúr ujonnan fogadott fiacskája körmére. A szövetséget persze nem rövid időre kötötték, hanem időtlen-időig szól. Persze egyik fél sem vette komolyan. De az országra súlyos következménnyel járt. Két törvényesnek látszó uralkodó is volt már nálunk, a szultán két fogadott fia. Mert Jánost sem tagadta ki, de rövid ideig úgy látszott, Ferdinándnak kedvez. Meghagyta a követeknek, mondják meg otthon, hogy ha fiának pénzre, hajókra, vagy seregre van szüksége, forduljon bizalommal hozzá, atyjához, ő rendelkezésére áll. Sok mindent ígért még a nagyúr, amikor a követek búcsulátogatót tettek. A kellemetlen csak az volt a dologban, hogy a búcsuzás pillanatában Ibrahim nagyvezér arra biztatta a követeket, hogy csókoljanak kezét a szultánnak kegyességéért. Ugye, meg is teheték, hiszen felséges uruknak atyja lett a szultán? De hogy milyen nagy ur volt a török császár, megláthatod abból, hogy a követek nem mertek kezét csókolni, mert nem nyujtotta nekik.

Tamás: Talán büszkeségből tagadták meg a kézcsókot?

Apa: Édes fiam, belőled csakugyan rossz követ lett volna. Nem voltak azok büszkék egy cseppet se, csak félték. Szépen lehajoltak és megcsókolták a szultán térdét. Nehéz ma már megfejtetni pontosan, mi okozta ezt a változást a török udvarban. Annyi bizonyos, hogy Gritti is nagyon kétszínűen viselkedett. Megmondta ugyan Ferdinánd követeinek, hogy a szultán Jánosnak adta az országot, de hangsúlyozta, hogy János király sem örökéletű. Valószínűleg arra is célzott, hogy nem szükséges megvárni, míg az

Isten magához szólítja, vannak eszközök, melyekkel siettetni lehet a dolgot.

Tamás: Csak nem azt tanácsolta, hogy mérgezzék meg Szapolyai Jánost?

Apa: Nagyon rossz követ és államférfi lett volna belőled. Ezt tudtam régen, de a mostani kérdésed még jobban megerősített meggyőződésemben. Nagyon durván fejezed ki magad. Az államférfiak nem szoktak gyilkolásról beszélni, sem méregről, sem törőről, ők finoman fejezték ki magukat. Azt lehetett kimagyarázni szavukból, amit akartak. Gritti valószínűleg nem mondott többet, mint azt, hogy János király halála esetére, Ferdinándé lehet az egész ország. Ha esetleg váratlanul, hirtelen, talán valami szerencsétlen véletlen folytán hamar meghalna a király, akkor Ferdinánd vágya gyorsan teljesülhetne. Egyes államférfiaknak meg lehetett az ilyesmit érteni, különösen akkor, ha a beszélő arcát és hangját is megfigyelhették. A jó követek néha nemcsak pénzzel, hanem méreggel is ellátták magukat. A ravasz Gritti valószínűleg arra gondolt, hogy János hirtelen halála esetén nem Ferdinánd, hanem ő lesz a magyar király. Közben éveken keresztül folyt a háború a királyok között. Egyre jobban gyöngült és pusztult az ország. A főurak majd ide, majd oda pártoltak. Egyik király se nagyon merte dorgálni, vagy büntetni őket, mert attól tartott, hogy ellenfeléhez pártolnak. Voltak, akik négy-szer-ötször pártot változtattak. Az árulás bérért iparkodtak mindig bezsebelni. Gondolhatod, milyen állapotban lehetett az igazságszolgáltatás.

Tamás: Két dolog jutott egyszerre eszembe. Ne haragudj, kettőt kérdezek, de félek, hogy elfelejtem az egyiket, míg a másikra válaszolsz. Először is nem értem azt, miért volt annyi gonosz ember abban az időben. Másodsor azon gondolkozom, miért nem jutott a magyarok eszébe, hogy mind a két királyt letegyék és válasszanak egy harmadikat, egy igazságos és erős királyt.

Apa: Válaszolok mind a két kérdésre. Nem volt több gonosz ember abban az időben sem, mint máskor. Csak amikor rend volt az országban, a gonoszok nem jutottak hatalomhoz, vagy legalább is kevesen. A törvény ellen sem mertek vétkezni, gonoszságukat visszafojtották. Zavaros időkben az önzők, durvák és erőszakoskodók szoktak felülkerekedni. Aztán meg a sok pártváltoztatást nem kell minden esetben gonoszságnak tartani. Akik ismerték Ferdinánd uralmát, azok a Jánosét tartották jónak, akik János alatt éltek, Ferdinándban bíztak. Annyira rossz volt a helyzet mind a két oldalon.

Ezért eszükbe is jutott a magyaroknak, hogy a két királyt leteszik és választanak helyettük egy igazi királyt. De nem megy az olyan könnyen. Egy-egy királyhoz már sok ember sorsa hozzá volt kapcsolva, hiszen a királyok birtokait és hivatalokat adományozták. Az új birtoko-

sok és főtisztviselők joggal félhettek attól, hogy királyváltozás esetén elvesztik birtokaikat és hivatalukat. Ezeknek érdekében állott, hogy a régi királyok maradjanak. De nehéz is lett volna megegyezni az új király személyében. Ha ereje nem lett volna, könnyen úgy járhattak volna, könnyen úgy járhattak volna, hogy kettő helyett három pápa a római katolikus egyházban. Kézsülődés közben féltékenykedtek is. Egymást gyanúsították. Lehet, hogy joggal. Egyik-másik hatalmas urnak bizonyára megfordult a fejében, hogy őbelőle is lehet király, ha Hunyadiból és Szapolyaiból lehetett. Gritti is itt volt a háttérben, hogy alkalmas pillanatban lecsapjon a koronára. Így forgácsolódott évről-évre az ország ereje. Sodródott a pusztulás felé a nemzet. Nem a mohácsi vész, hanem a pártoskodás vitte az örvény felé, míg végre 1541-ben török kézre került Buda és a legszomorubb kétszáz esztendő következett.

(Budapest.)

MARISKA MEGHALT.

— *Irtá: DSIDA JENŐ* —

*Vén butorok, szék, szekrény, asztal
Csodálkozással néznek össze:
„Hány napja már, hogy kis kezével
A port le róltunk nem törölte?”*

*Kérdezve, halkán sugdosódik
A kert sok szomjazó virága:
„Üdítő vízzel meglocsolni
Miért nem jön ki mostanába?”*

*Elmúlt a dél, a délután is,
Borongó szárnyán itt az este:
Gyerekszobában bábu, mackó
Hiába vár, hogy megetesse.*

*... A padlásnak sötét zugában
Láddába dobják sorban őket,
Szobákban durva, idegen kéz
A butorokról port törölte.*

*Beáll az ősz, hogy a virágot
Étetől, nyártól elszakítsa...
Minden csak bánat, bú, mihóta
Meghalt a drága kis Mariska!*

(*Szatmár, 1923, augusztus hó.*)

A „SZÖKÉS A TEKNŐBEN“ című regényünk közlését már befejeztük.

A regény könyvalakban máris kapható és a csinos, izléselesen kiállított, keménykötésű műnek csekély 48 leu az ára.

Kevés példányunk van. A könyvet az összeg előzetes beküldése, vagy utánvét mellett szállítjuk.

KISOKOSKA.

– Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ. –

Volt egyszer egy szegény asszony s annak egyetlen fiacskája, aki olyan okos volt, hogy az egész falu Kisokoskának hívta.

– Hej, édesanyám, – mondja egy reggel Kisokoska, – de szép álmot láttam!

– Hallom, fiam, hallom.

– Bizony, nem mondom el én azt, amíg be nem teljesedik, – mondta Kisokoska.

Hiába biztatta, hiába fenyegette, még meg is verte Kisokoskát az anyja, nem mondta el az álmát. Mit gondolt, mit nem a szegény asszony, fogta Kisokoskát, vitte a keresztény királyhoz s elpanaszolta, hogy micsoda csökönyös fia van neki.

– Csak hagyd itt a fiadat, szegény asszony, mondta a király, majd kiveszem én belőle az álmát.

Hazament a asszony nagy sirva-riva, akkor a király elővette Kisokoskát, de beszélhetett neki szépen, csunyan, Kisokoska neki sem mondta el az álmát.

Hej, megharagudott a király szörnyen, kapta-fogta magát, egy nagy tornyot építtetett, s abba befalaztatta Kisokoskát. De a királykisasszonnak igen megtetszett Kisokoska, apja hire nélkül kis ablakocskát hagyatott a tornyon, s azon átal ételt adogatott be Kisokoskának.

Na, telt mult az idő, egyszer csak azt üzeni a pogány király a keresztény királynak, hogy ő másnap délben pontban 12 órakor asztalhoz ül, s ha az első falatot ki nem lövi szájából a keresztény király, kő kövön nem marad az országában.

Búsult a király, hogyne búsult volna: nem tudta elgondolni, hogy mitévő legyen.

– Miért búsulsz, lelkem édesapám? – kérdezte a királykisasszony.

Mondja a király, hogy mit üzent neki a pogány király. De bezzeg bánatba borult a királykisasszony is s aznap sirva vitt ebédet Kisokoskának.

– Hát téged mi lelt, szép királykisasszony?

Elkesergi a királykisasszony, hogy mit üzent a pogány király, de Kisokoska nagyot nevetett s mondta:

– Sohse sirj emiatt, szép királykisasszony. Eredj haza, feküdjél le, aludjál s reggel mondjad édesapádnak, hogy csudálatos álmot láttál. Azt láttad álmodban, hogy édesapád szétbontatta a tornyot s hát élt Kisokoska. Aztán Kisokoska kezébe kapott egy nyilat, azt ellőtte a pogány király országába, ott is annak palotájába s kilőtte a pogány király szájából az első falatot.

Ugy tett a királykisasszony, ahogy Kisokoska tanácsolta, reggel elmondta az álmát, amit nem látott, a király ámult-bámult, csóválta a fejét, hitetlenkedett, de mégis csak elbonttatta a tornyot, s hát csak kilépett abból egy dali szép legény. Akkorát nőtt s úgy megszépült Kisokoska, hogy a király alig ismerte meg. Nosza, mindjárt

arany-nyilat nyomtak Kisokoska kezébe, ő meg kiállott egy domb tetejére, röppent a nyilvessző s meg sem állt, míg a pogány király palotájába nem talált s úgy kilőtte szájából az első falatot, hogy ijedtében hanyatt vágódott a pogány király.

No de egy-kettőre talpra szökött a pogány király s üzente nagy haraggal a keresztény királynak, hogy azt a betyárt, aki őt így megcsufolta, egyszeribe hozzáküldje, különben kő kövön nem marad a keresztény király országában.

Mit tehetett szegény keresztény király, bár jól tudta, hogy majd akasztófán szárad Kisokoska, utnak eresztette. De Kisokoska nem indult egymaga, kiválasztott tizenegy legényt, akik hozzá úgy hasonlítottak, mint egyik tojás a másikhoz, aztán kétszáz katonát felöltöztetett patyolat fehér ruhába, azokat ültette hófehér paripákra, száz katonát pedig öltöztetett koromfekete ruhába s ültette azokat fekete paripákra, így indult a pogány király országába. Amikor aztán megérkeztek a pogány király városába, s ott is a palota kapujába, Kisokoska megállította a katonákat s mondta nekik:

– Maradjatok a kapu előtt s ha látjátok, hogy akasztófa alá állított a pogány király, nyargaljatok szélnél sebesebben az akasztófa felé, elől a fehér huszárok, hátul a feketék.

Sötét este volt, amikor megérkeztek, ott mindjárt elszállásolták Kisokoskát, tizenkettő magával egy szobába, jól megvacsoráztatták, aztán lefeküdtek. De a pogány király istrázsát állított a szobába s megparancsolta annak, hogy amelyik a tizenkét legény közül először szólal meg, annak a jobb füle mellől, amikor alszik, vágjon le egy tincs haját, az lesz bizonyosan Kisokoska.

Ahogy lefeküdtek, csakugyan megszólalt Kisokoska:

– Jó édes kenyere van a pogány királynak!

– Vajjon mitől lehet olyan édes? – kérdezték a többiek.

– Attól, hogy asszonytej van benne.

Hiszen csak azt várta az istráza, hogy elaludjanak, Kisokoska hajából levágott egy tincset a jobbfüle mellől. De vághatta, mert reggel Kisokoska a többi legény hajából is levágott egy tincset s a pogány király, amikor maga elé rendelte őket, nem ismerte meg, hogy melyik Kisokoska. Haraggal visszaküldte a szobájukba, aztán hívatta a szakácsnét s ráírvallt:

– Igaz-e, hogy asszonytej van a kenyérben?

– Felséges királyom, irgalom szegény fejemnek, – mondta a szakácsné, – szoptatós asszony vagyok s dagasztás közben egy csöpp tej a tésztába csöppent.

Dul-fult a király, elkergette a szakácsnét, aztán éjjelre megint istrázsát állított a tizenkét legény mellé s megparancsolta, hogy vágjon le egy hajtincset a balfüle mellől annak, aki először

megszólal. Bezzeg, hogy most is kisokoska szó-
lalt meg először. Azt mondta:

– Jó bora van a királynak, csak az a kár,
hogy embervér van benne.

Ahogy elaludtak, az istráza levágott egy
tincset Kisokoska balfüle mellől, de Kisokoska
eszén most sem járt tul, mind a tizenegy legény
hajából levágott egy tincset a balfüle mellől,
ugy mentek a pogány király színe elé.

– Hej, szedte-vette, – ordított a király –
hát már sohasem tudom meg, hogy ki lőtte ki
szájamból az első falatot?!

– Dehogy nem, – lépett előre Kisokoska,
– én lőttem ki, felséges királyom!

– Hát azt honnét tudod, hogy az én bo-
romban embervér van?

– Azt onnét, hogy amikor a szőlődet tapos-
ták, az egyik kásban a szőlő közé egy kés vegyült,
az az ember, aki a szőlőt taposta, belelépett a
késbe, a vére kicsordult: attól véres a borod.

Egyszeribe hívatta a király a taposó embert
s hát csakugyan úgy történt, ahogy Kisokoska
mondta.

– No de, te betyár, most a kezembe ke-
rültél, – kiabált a király, – egyszeribe akasz-
tófára huzatlak.

Ott mindjárt megkötözték Kisokoskát, ki-
vezették az udvarra, annak a közepén állt az
akasztófa. Már a hurkot is nyakába vetették, akkor
azonban intett Kisokoska a fehér meg fekete
huszároknak, s ahogy azok vágtatni kezdtek, kiál-
tott Kisokoska az összecsődült embereknek:

– Fusson, akinek az élete kedves, mert
azok a fehérek angyalok, értem jönnek, hogy a
mennországba vigyenek; a feketék pedig az
ördögök, azok meg titeket a pokolba visznek.

Hej, lett nagy ijedelem, futott, ki merre
látott, futott a pogány király is, de Kisokoska is
utána, kikapta a király kezéből nagy görbe kard-
ját, levágta a fejét, kard hegyére tűzte s úgy
ment haza a keresztény király udvarába. Szaladt
egyenesen a király szobájába, ott a pogány kí-
rály fejét úgy lecsapta az asztalra, hogy az asz-
tal négyfelé hasadt. Akkor mondta Kisokoska:

– No, felséges királyom, ez volt az én
álmom. Most már tudja-e?

Mondjam, ne mondjam, a király Kisokoská-
nak adta a leányát s fele királyságát (holta utánra
ígérte az egészet) aztán hatlovas hintót küldtek a
Kisokoska anyjáért. Még aznap megtartották a
lakodalmat, s ma is élnek, ha meg nem haltak.

(Kisbaczon.)

Egy új angyalka meséje.

– Irta: CSÜRÖS EMILIA. –

Három angyalka játszott fogócskát egy ha-
talmos csillagfa alatt, de sehogys sem ment a já-
ték. Mindenképen hiányzott a negyedik. Már pedig
az egész mennyországban nem akadt egyetlen
egy angyalka sem, aki hozzájuk csatlakozott volna.
Az egyik csillagot fényesített, a másik a szívár-
ványt fonta, a harmadik a holddal karikázott.
Voltak olyanok is, akik a felhőket csipkézték,
de fogócskázni egyiknek sem volt kedve.

Végre az egyik angyalkának okos gondo-
lata támadt. – Tudjátok, mit? A földön ugyanis
annyi testvérkénk van, kérjük meg a jó Isten-
két, hogy egyet felhozhassunk. Most ugyanis jó
kedve van. – Honnan tudod? kérdi egy kis
kopasz angyalka. – Te bikfic! Hát nem látod,
hogy csillog a szívárvány? Nézd, az a hosszú
szőke haju angyalka hogy hintáz rajta!

És megindultak mind a hárman. Elől egy
fekete fürtös angyalka ment, a legokosabb és
legbátrabb. Utána a kis kopasz totyogott és leg-
végül egy mosolygó, szőke angyalka libegett.

Leborultak mind a hárman az Istenke trónusa
előtt és csak azután adták elő kérésüket. A jó
Istenke mosolygott és így szólt: Nem bánom! Itt
van ez a nagy könyv, benne van a gyermekek
neve és sorsa. Amelyiké legfeketébb, nem bánom,
ha idehozzátok. Itt az aranytoll, huzzátok át
azt a lapot.

Nosza, összedugta a három angyalka a buk-
siját. És böngésztek figyelmesen. Egy kicsit lassan
ment, mert a betűkkel nem voltak igen jó barát-
ságban, mielőtt angyalkák lettek. Végre egy lap-
nál ijedten összenéztek. Ez állt rajta: Anna. Aztán
sok, sok fekete dolog. Árvaság. Majd meg fog
vakulni. Később egy tüzeset alkalmával elveszti
az egyik karját. Senki sem fogja soha szeretni,
elhagyatott árva lesz egész életén...

Ujra összebujtak az angyalkák és a fekete
haju már huzta is az arany vonalat. Aztán rá-
ültek egy villámra, amitől a földiek szeme előtt
láthatatlanokká lettek és ott termettek egy kis
falucsukában.

*

A kis Anna ott játszott az udvaron. Mel-
lette dorombolt a cirmos cica és ő kavicsokkal
lapdázott. Nagyokat kacagott annak, hogy milyen
szépen oszlik el a por, ha azt is feldobja a ka-
vicsokkal. Egyszer csak meglátta szívárványt az
égen. Jaj de szép szallag lenne az a cirmos nya-
kán! – gondolta magában és ment, ment, hogy

kaucsuk talp és

sarok tartósabb és ol-
csóbb a bőrnel.

a szép szallagot elérje és elhossa a cirmosnak. Végig ment a főutcán, ki a dűlőutak között a kukoricásba. Elfáradt és leült pihenni. Akkor már éhes is volt és félt is. Haza akart indulni, de nem találta az utat. Hatalmas kukorica-erdőben börtorkált, fáradt lábcskáit véresre sebezte a tüske. Sötétedett, nem volt több szivárvány az égen és ő már egészen berekedt a sok sirástól és kiáltástól. Végre lerogyott egy hangyabuckára és elnyomta az álmot.

Aztán a kis Anna sohasem talált ki többé a kukoricásból. De másnap a csillagfa alatt négy angyalka játszott vigan kacagva fogócskát.

Öt nap mulva szomorúan szól a kis harang Brádon és egy komoly nagy angyal lemutat a földre. Az új angyalka nézi, nézi és olyan furesza

dolgokat lát . . . Egy asszony sir, fekete kendősen és mind őt hívja. Sokan sirnak, sokan beszélnek róla. Egy nagy feketebetűs ujságba is belekerült a neve. Azt írják róla: „Germekes kíváncsisága kicsalta a faluból, az őrszi tarlóra tévedt, ahonnan nem találta meg hazafelé az utat. Kétéves szöszeke fejecskéjét oda fektette le az éhség!”

Az új angyalka csak csodálkozik . . . Ha tudná az a drága, feketekendős asszony, hogy milyen jó a csillagfa alatt játszani, bizonyosan nem sirna . . .! És a hazavezető utat is megtaláltam! Egészen, egészen hazáig . . .

A csillagfa alatt négy angyalka kergetőzik . . . Ma még talán négy, ki tudja, holnap nem lesznek már öten? . . . Vigyázzunk, hogy ne legyen!

(Kolozsvár.)

Öcsike lenézi az édes apját.

A Kisbaczonban nyaraló gyerekek és unokák elhatározták, hogy ezen a nyáron, török-szakad, kirándulnak a Peleske tetejére. Aki nem tudná, annak elárulom, hogy a Peleske a legmagasabb hegy Kisbaczon környékén. Tamás unokám még azt is kiérdeklődte mindentudó édesapjától, hogy éppen 1375 méter magas, egy centiméterrel sem kevesebb: Az ő lelke rajta, ha tévedett egy-két centiméterrel.

Hívták a kirándulásra nagyapót is, nagyanyót is, de azt felelték:

– Nektek fiataloknak való a hegyezés, mi ketten itthon maradunk, hadd legyen a ki vigyáz Maricára, Hankicára.

Hát így is lett. Nagyanyóka süttött, főzött a kiránduló társaságnak, nagyapóka pedig gondosan fölkészített, szénával megrakatott egy egészvágás szekeret, hogy az vigye az elemőzsiát, no meg az unokákat is, a hol simábbacska az ut.

Harmadnap kora reggel utnak indult a karaván. Voltak vagy harmincan, mert a gyerekek, illetve unokák barátai is, össze seregltek három faluból, hogy fel másszanak a Peleske tetejére.

Amikor már künn jártak Csikorra tetején s egy nagy fensikon mendegéltek a Peleske alja felé, Öcsike odasomfordált az édesapjához:

– Mond apus, ki tudja közületek az utat?

– Hát úgy körülbelül mindenki tudja, – felelt az édesapja, – hiszen ott van előttünk a Peleske. Pontosan bizony nem tudja egyikünk sem.

– Az baj, mondta Öcsi. Gondoltam én, hogy nem lesz jó felnőttek nélkül elindulni.

Mert nagyapóka házában csak őt, meg nagyanyókat tartják felnőttek.

Öcsike rossz sejtelméi valóra is váltak, mert amint a fensikon egy helyt két felé vált az ut, tüstént két pártra is szakadt a társaság. Egyik jobbra akart menni, másik balra. Balra

rövidebb az ut, jobbra árnyékosabb. Beleszólt a vitába nagyapó kocsisa is, a vendégek kocsisa is. Azok is ketten kétfélét tanácsoltak.

– En nem bánom, mondta végre nagy-

apó kocsisa, menjünk, a merre az uraknak tesszik, csak azt mondják meg már, hogy merre.

Igen ám, de ki itt az ur? Ki parancsol?

Öcsike most már az egész társaság hallatára jelentette ki:

– Na lán, így van az, ha felnőttek nincsenek velünk!

– Öcsi, mindjárt nyakon váglak, mondta az édesapja.

Végül is kétfélé szakadt a társaság. Meg egyeztek, hogy ki-ki arra megy, amerre jónak látja. Majd a Peleske aljában találkoznak. Ugy is lett. Mire az árnyékban járók fáradtan megérkeztek a találkozás helyére, a rövid uton járók pártja már ott hűsölt egy kis patak partján, hatalmas fák alatt. Pattogott a tűz, s a fiatal mamák neki láttak, az ebéd elrendezésének. Szalonnát piritottak, pityókát sültöttek s úgy megebédeltek, hogy ebéd után a társaság

nagyobb része hallani sem akart a Peleskéről.
— A hegy legszebb alulról, mondta Tamás édesapja. Azzal leheveredett egy fa alá, kivett a zsebéből egy latin könyvet és olvasni kezdett.

Hanem Öcsike édesanyja nem hagyta annyiban a dolgot. Nem azért jött ő ilyen messzire, hogy ne másszon a Peleske tetejére és meg ne lássa azt a híres szép kilátást, negyvennégy csiki és udvarhelyszéki falut, meg egy valóságos várost: Csikszerezédát. Sorba járta a társaságot s addig biztatta, hogy heten-nyolcan felcihelődtek: hát, Isten neki, fel másznak a Peleskére. Köztük volt Öcsike édesapja is.

De az unokák kis barátai nem álltak kötélnél. Ők jól elmulattak ide lenn is, a patak partján. Hátha még halat is fognak! Volt vagy egy tenyérnyi széles az a patak.

— Öcsike, te sem jössz? kérdezte az édesanyja.

Öcsike félrehúzódva beszélgetett Jenőkével, VII-ik gimnazista unokabátyjával, akinek a szülei Kisbaczonban laknak, s aki azzal dicsekedett, hogy már tizszer is meg mászta a Peleskét.

— Velem ne törődjete, mondta Öcsike.

Es a hegymászó társaság el is indult nélküle.

Másztak, kapaszkodtak, bukdácsoltak, izzadtak, lihegték két óra hosszat, akkor aztán felértek a Peleske tetejére. Kis tisztáson gerendákból összerótt alkotmány jelezte a csucst, a környék legmagasabb pontját. A tisztáson piros, meg kék kukujza mosolygott. (Igy hívják nálunk a piros meg a kék áfonyát.) Mert, hogy viznek hire-nyoma sem volt, a hegymászók ezzel oltották a szomjuságukat.

Körülnéztek a tetőről. Udvarhelyszék felé bizony egyetlen falut sem láttak. Az aranyos napfény olyan vakítóan csillogott a hegyek, dombok tetején, a kopasz hegyhátakon, hogy ebből az aranyos fürdőből nem bukkant ki se ház, se torony, Csik felé nézve már nem bán-

totta a szemet a nap, láttak is vagy tiz falut, s messze, messze a látóhatáron. Csikszerezédát is. Lent pedig valahol a híres Tuszán rejtőzött a lábuk alatt, fenyvesekkel borított sötét hegy tővében.

— Jó volna oda is leszaladni, mondta valaki.

— Jó, jó, hallatszott valahonnét a közelből.

Mind körül néztek, de nem láttak senkit. Azt hitték, csengett a fülük. Aztán letelepedtek a tisztás szélén, az óriás fenyőfák árnyékában.

— No, most a meddig a szemünk ellát, mi vagyunk legmagasabban, mondta Öcsike édesapja.

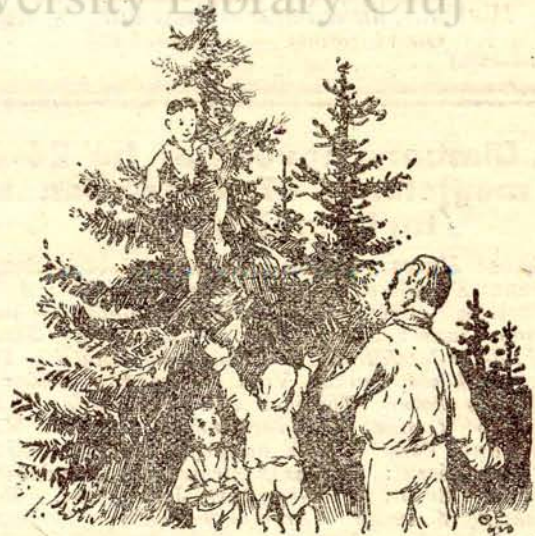
— No, no, szólalt meg ugyanaz a hang, kissé gunyosan.

Néztek, néztek mindenfelé, megint csak nem találták a hang gazdáját.

— Hanem mondhatom, folytatta Öcsike édesapja, szégyelheti magát ez a mai fiatalság. Sem a diákok, sem a kisgyerekek közt nem volt egy sem, aki velünk akart volna tartani. Pedig nekik nem esik olyan nehezükre a hegymászás, mint nekünk. Mondhatom, lenézem ezeket a kölyköket.

— Lenézlek ám én téged, apus, szólalt meg ujra a hang.

Most már megismerték: Öcsike hangja volt.

— Hát ez varázslat, mondta valaki. Honnan beszél ez a gyerek?

— Innen, innen! hallatszott a fejük fölött.

Fölnéztek a fenyőóriásra s hát a legtetején, a himbálódzó vékony keresztajtásokon ott ül Öcsike, lefelé fordítván kacagó képét.

— Én nézlek le téged, apus, én bizony! Magasabban vagyok, mint te, s hamarabb is értem ide!

— Gyere le, te akasztófára való! — kiáltott fel az édesapja.

Az édesanyjának elállott a szava rémületé-

ben, amikor azon a vékony ágon s abban a nyaktörő magasságban látta meg másodszülött fiát.

– Nem versz meg, apus? kérdezte Öcsi.

– Nem, nem, csak gyere már le.

Amíg Öcsi lemászott, előkerült a fák közül Jenőke is, aki a legrövidebb uton fölvezette ide kedves unokaöccsét. Látszott rajta, hogy tiz Peleske-megmászásra együttvéve nem volt olyan büszke, mint erre.

– No ugy-e, hogy nadselü gondolat volt ez? – kérdezte Öcsike helyett.

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

NAGYBETEG AZ ŐSZIRÓZSA.

– Irta: Bandi bácsi. –

*Anya lelhem, a kertaljában
Nagybeteg az őszi rózsza,
Ugy találtuk, ma hajnalban
Dideregve, kornyadozva.*

*Bodros feje olyan sápadt,
A ruhája, jaj!, de tépett,
S nem mesél a folyókáknak,
Nem táncol a pajkos szélnek!*

*Egy-egy bucsuzó madárka
Szánakozva áll meg láttán,
O, de a kis beteg, árva:
Nem vidul föl a nótáján!*

*Lengő lepke kelyhéhez ér
Annak sugja, hogy mi baj van:
Jaj! itt a tél, a csunya tél!
Ott vigyorog – az avarban!*

(Budapest.)

A Cimborá november hó 24-én megjelenő, 47-ik számának tartalomjegyzéke:

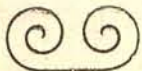
Cimkép: *Maros vize folyik csendesen...* – Szemlér Ferenc: *Kórház előtt.* Vers. – Benedek Elek: *A fejfa.* Elbeszélés. – Csürös Emilia: *Egy mostoháról.* – Baumgarten László: *Apám.* Vers. – Keresztury Sándor: *Bajmár és Josefát.* Mese. – Tamás érdeklődik. – Dsida Jenő: *A közös számár.* Vers. – Csanády Sándor: *Az ördögös kocsis.* Történet a régi világból. – Elek nagyapó: *Öcsike és Stánci néni.* – Virsik Mária: *Miatyánk.* Vers. – Elek nagyapó *kis krónikája.* – Zsoldos László: *Egy zsák promincli.* Szindarab. – Heltmann Ervin: *Az ifjuság tava.* Japán mese. – Benkő Anna: *Apró versek -- apró embereknek.* – Kertész Mihály: *Adomák.* – Fejtörő. – Elek nagyapó üzeni. o-o

A CIMBORA 1923. évének első félévében megjelent összes számai

diszes kötésben

kaphatók.

A 400 oldalas kötet ára 120 leu. Az összeg előzetes be-
küldése ellenében vagy után-
vét mellett szállítja a Cimborá
kiadóhivatala — Szatmár.

Az életmentők.

– Irta: Schenk Gyula. –

I.

Alighogy a hó eltakarodott és a föld tar-
kásszinü, zöld palástot öltött s a fák fehér szir-
ompelyheket havaztak ránk, az én két apró-
ságom, Marci és Marcsa elém állott s naponta
megismételte a kérdést:

– Apuka, ugy-e, most már mindjárt me-
gyünk nagymamához?

– Megyünk, lelkeim, megyünk, csak Marci
tegye le a vizsgáját, azután mindjárt viszlek,
mert a nagymama is vár benneteket.

– Jaj be jó lesz, apuka! De ugy-e, addig
a bocika nem nő meg s a kicsi csirkék még
kanári madarak lesznek, amikor kimegyünk?
– kérdezte Marcsa.

– A bocika, lelkeim, még sokáig bocika
marad. Látod: Marci sem lesz máról-holnapra
nagy legény. Ha pedig a kicsi csirkék addigra
felcseperednek, majd gondoskodik nagymama
uj kanári madárkákról.

Ez megnyugtatta a kis töprengőt. Am
azért az indulásig a mamának és nekem még-
sokféle aggodalmakat kellett elosztatnunk. De
hát akármilyen cammogva is járt az idő, Marci
és Marcsa szerint, egy szép napon mégis csak
felpakolhattam a két ragyogó arcú gyermeket,
hogy a falun egy évre való pirosságot és egész-
séget szedjenek fel.

II.

A ház előtt elnyuló tornácról végignéztem
a tágas, széles udvaron, amelyen ott hemzsegett
a sokféle baromfi. A kut és a veteményes ke-
ritése között ott van már a fürdőkád, hogy
amikor Marcinak vagy Marcsának kedve kere-
kedik, megfürödhessék. Szépen el is van füg-
gönyözve három oldalról, a negyedik oldalon
a kerítés védi. Odább siklott tekintetem az ezer-
féle zöldben játszó veteményesen és a hozzá
csatlakozó, fűzfaszegélyezte, hatalmas kaszálón.
Még odébb, messze, messze, ahonnan jöttünk,
egymást fenyegető hegyóriások fekete tömege
sötétlik. A tornácról még egy pillantást küldtem
a ház mögött messze nyuló gyümölcsösbe, mely-
nek zöld pázsitján már ott legeltették az én ki-
csinyeim a bocikát, mellettük meg a füben ott
ült Urfi, a házörző s becsületes, hűséges szemét
az ő kicsi gazdáira szegezte. Ez lesz az én ki-
csikéim hatalmas birodalma tiz hétig! S az ud-
varon, a konyhán, az ólakban az ő feltétlen
alattvalóik. Istenem, nincs is boldogabb terem-
tés, mint a falusi gyermek! S milyen szép,
milyen lelket üdítő itt minden! Mindenem rajta-
látszik az Isten áldó jobb keze. Minden, minden
olyan itt, mint tavaly, csak a nagymama arca
lett egy kicsit redősebb, csak a haja lett egy
kicsit ezüstösebb...

Amint a nagymamával beszélgetve ott ül-
dögélünk a tornácon, csak élénk toppan Marcsa.

— Nagymama édes! Miért van ott a kut mellett a kád? A libák fürödnek benne?

— Nem, aranyom, azt nektek tettem oda. Amikor szép idő van, fürödhetek.

— Nagymamám, ma olyan meleg van! Ugy-e, szabad fürödnöm? — és karocskájával átölelte nagymama nyakát. Tudta a kis selyme, hogy nagymama nem bír ellenállni az ölelésnek. Engem meg már nem is kérdezett. Az én fenhatóságom itt megszűnt: magam is alattvaló lettem.

— Persze, hogy szabad! A ruhádat tedd a fürdőkád mellé a székecskére!

Marcsa ujjongva lebbent el s eltűnt a kádat takaró függöny mögött. Néhány perc múlva azonban kétségbeesett sivalkodás hallatszott a kád felől:

— Vigyék el! Kergessék el! Apuka! Nagymama! Kergessék el! Szégyenlem magam!

Ijedten futottam oda, félrerántottam a függönnyt. A kádban egy szál ingecskében, kétségbeesetten, sirásra görbülő szájjal hadonászott Marcsa. Két lépésnyire tőle, farkasszemet nézve a kis lánnyal, ott állott egy gyönyörű, tarkatollu-kakas. A fején vérpiros taréj, gyönyörű farktollbokrétáját bármelyik indiánfőnök megirigyelhetné s csinos sarkantyuinak pengését szinte hallani vélte az ember. Szóval helyre legény volt a kakas!

— Kergesse el! Apuka kérem, kergesse el! Szégyenlem magam! — sivalkodott Marcsa.

A kakast elhessegettem, de Marcsa lelki nyugalma csak nem akart visszatérni.

— Jaj, megint visszajön! Apukám, kérem, maradjon itt! Ne engedje ide a kakast!

— Nem úgy, kis lányom. Ezt a lovagi szolgálatot majd Marci teljesíti. Marci, Marci! Gyere csak ide! Te most testőr vagy. Ide állsz a függöny elé s ha az a tarka kakas idejön, elkergeted.

Hogy a testőrszolgálat ne legyen unalmas, nagymama egy darab vajaskenyeret küldött le Marcinak, s nagymama meg én tovább beszélgettünk a tornácon. Néhány perc múlva azonban ismét kiabálást hallottunk a fürdő felől. Most meg Marci hangja hallatszott:

— Hess, te csunya! Eredj innen! Hess a fejemről!

De már ennek fele se tréfa! Pillanat alatt ott termettem, hát a kakas ott trónol Marci feje bubján. Marci a két kezével hessegeti, a kakas pedig nem is hederítve a fiu tiltakozására, egyre a vajaskenyér után kapkod. Előbb a földről próbálta megkaparítani, bár Marci kézzel-lábbal igyekezett vele megértetni, hogy nincs jussa a kenyérhez. A kakas aztán látván, hogy így az ostrom nem sok reménnyel kecsegteti, kapta magát s Marci fejére ugrott, hogy a zsákmányt megszerezze.

— No, gondoltam, a birodalom megvan, alattvaló is van benne elég, de ez a kakas aligha számítja magát közējük.

A kakast aztán nagy hajsza után becsukták a pajtába: aznapra szobafogságot kapott s így Marciék uralmát ezen a napon már semmi sem zavarta meg.

Este, vacsora után szóba került a kakas. Kiderült, hogy eddig is nagyon harcias hajlamu volt, az udvarnak valóságos egyeduralkodója, akit Urfi is csak tiszteletteljes távolból mer megugatni.

— Mit kezdünk vele? — töprengett nagymama. Nem tarthatjuk mindig bezárva, ha pedig szabadon bocsátjuk, megzavarja a gyermekek játékát.

Zzuzsa, a szakácsné úgy vélekedett, hogy le kell ölni, s nagymama nem mondott ellent.

III.

Amikor másnap reggel kiléptem a tornácra, a két gyermek szokatlan lelkesedéssel szaladt hozzám.

— Apuka! Apuka! Milyen bátor az a kakas! Be kár, hogy nagymama leöleti!

— Igen, Apuka, ha látta volna!... A tyukmama a kanári-csirkékkel ott kapingált és odament az a nagy fehér kakas és elakarta őket kergetni. De a tarka kakas oda szaladt s úgy megverte a fehér kakast, hogy az befutott az ólba.

A tarka kakas lovagias tetteivel szemlátomást elfeledtette a tegnapi rossz benyomást. Tetszett nekik. Láttam, hogy a két gyermek valamiben töri a fejét: félre huzódnak a tornác másik végébe és halkán tanácskoznak. Egyszer csak Marci beszalad a szobába és a palatáblájával tér vissza. Aztán leülnek a lépcsőre és Marci írni kezd, teleírja a táblának mindkét oldalát.

Amikor Marci elkészült az irással a gyermekek megkérték a kocsist, fogja meg a tarka kakast és hozza a tornác elé. A kakas egy ideig vergődött a kocsis kezében, de aztán beletördött sorsába. Most a gyermekek fogták a táblát és a kakas elé tartották.

— Ezt az oldalt már elolvasta, fordítsuk most meg a táblát! indítványozta egy idő múlva Marcsa.

A tábla másik oldalát is a kakas elé tartották, aztán néhány perc múlva felhatalmazták a kocsist, hogy a kakast bocsássa szabadon az udvaron, mert már az egészet elolvasta.

A táblára görbe-gurba betűkkel ez volt írva:

„Kedves kakas!

Ne busulj, mert megkérjük nagymamát, hogy ne öljenek le. De ha Zsuzsa mégis megöl, akkor se busulj, mert mi nem eszünk a husodból. Csókolunk Marci és Marcsa.”

Ugy tudom: a kakas ma is él.

(Brassó.)

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bajánai Mici) u. p. Nagy-baczon, (Bajánai Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Nagyenvedi diákélet cím alatt érdekes könyv jelen meg Ikafalvi Diénes Jenőnél, a Cimbora kiváló munkatársától, a Minerva (Kolozsvár) kiadásában. A régi diákéletet írta meg e könyvében Diénes Jenő s nagyobb diákolvasóimat bizonytalansággal érdekelné fogja. Előjegyezni lehet a könyvre az írónál (Tg. Saucses) Kézdivásárhelyre. A 160 oldalas könyv ára 50 leu lesz. — Bede Lajos Máramarosziget. Nem látok én abban semmi csalást, hogy a levelezőlapokat a második bályád írta. Sokszor megesk az, hogy egyik-másik unokám helyét valamelyik bácsi vagy néni ír, sőt gyakran írnek a szülők is, de amint látom, te már elég jól írsz s el is várom, hogy ezután te magad írd a leveleket, mert ezzel is sokat fogsz tanulni. Annak igen örvendek, hogy a Cimbora egy fejszék nekéd, mint ennekelofte a szintén általam szerkesztett Jó Pajtás, melyből sokat olvasott nekéd édesanyád, amikor beteg voltál. Édesapád berámáztatja nagyapó képét, s te felüggeszted az ágyad fölé. Köszönöm ezt a figyelmet a te édesapádnak s kívánom neki, hogy mielőbb szünjön meg a betegsége. Az enyém, hála Istennek, lassankint helyreáll. — Klein Pusika Brassó. Azt írod, ismered nagyapót látásból szeretnéd személyesen is megismerni. Minthogy barát leány vagy, ez a vágyad könnyen teljesíthet. Most persze Brassóba jársz a leány-középiskola I. osztályába, ott tanul a te első kereskedelmista nővéred is s nagy élvezettel olvassátok a Cimbora-t nemcsak ti, hanem a szülők is. Irtnam a kiadó bácsinak, hogy ezután az újságot Brassóba irányítsa. — Szalay Juditka Nagyborza. Voltatok Pozsonyban és sok mindent kaptatok: új cipőt, kalapot, harisnyát, bluzt, kabátot, könyveket. És voltatok az iskolában is, az apácánénknél, de különben otthon tanultok. Megírta nekem édesanyád is, hogy otthon tanultok s ő maga tanít titeket. Nagy gond az édesanyátoknak, s éppen azért remélem, hogy szorgalmalokkal megkönnyítitek az ő dolgot. A rajzodnak igen örültem. — Szalay Zeuzsika Nagyborza. Te is küldtél egy kedves rajzot nagyapónak. Keifen ültek a lugasban: Juditka meg te. Az asztalon virág. És hívd nagyapót, menjen oda ő is, aztán fogunk ott enni, inni és énekelni. Hiszen, ha szárnnyam volna, azonnal odarepülnék s nemcsak enném, innám veletek, de bizony még énekelnék is. O, miért is van oly messze Kisbaczontól az a Nagyborza! — Kárpáti Irénke Arad. Te veled véletlenségből nagy igazságfalanyság történt. A te Veréb Jankó leveled valahogyan a levelek és kéziratok tengerében elmerült s a pályázat kihirdetése után halasztva ki onnan nagyapó. Sajnálom, mert a pályámvéd jutalmát érdemel. De vigasztalódjál, mert a kiadóbácsi utólag is elfogja nekéd küldeni a könyvet. — Körrélyes Ernő Arad. A te Veréb Jankó leveleddel is az történt, ami a Kárpáti Irénke levelel. Pályámvédet a díszretek közé sorozom. — Müller Ernő Kolozsvár. Ugy emlékszem, hogy kaptam már tőled levelet s választottam is rá. A szerkesztőség nem szólítottál fel az előfizetés miatt, mert ez a kiadóhivatal dolga, s ha apukád befizetett már 100 leit, bizonyosan tevédsébb kaptatok fel szólítást. A jókiványságot köszönöm. Öcsike jobban van s tovább termel a nadséli gondolatokat. Te meg, remélem, ismét járhat sz iskolába, mert úgy hallom, hogy már megszűnt a skarlát-járvány. A falális kérdések ismerősök. — Petyófalv István Marosvásárhelyre. Keyes idődet, igen helyesen, a tanuláson kívül a Cimbora olvasására és rejtvénytésítésre szenteled. A most küldött rejtvényekből válogatok. A rejtvényeket jól fejtetted meg. — Varga Árpád Marosujvár. Bejártad a nyáron Magyarországot, azért nem írtál oly rég. Sokat láttál, sokat tanultál ez utóbban, s remélem, részletesebben is megírod, mert éppen most hirdetem pályázatot arra, hogy unokám írjak meg hol, merre jártak, mivel foglalkoztak, mit láttak és tapasztaltak a nyáron. Ezeket a leveleket nagyapó majd leközi a Cimbora-ban, s meg vagyok győződve, hogy egyinas leveledből sokat fogtok tanulni. Az a bizony jól fenne nekem, ha tavasszal el mehetnék hozzátok s a sóvizben megpihentetném fáradt tagjaimat. Csak volna időm az utazásra és a pihenésre, de bizony nincs. Irtnam a kiadóbácsinak, hogy pótolja a 36. számot. — Kertész József Torda. Ha jól emlékszem, üzenem már nekéd: ha rendszeren kapod az újságot, ez annyit jelent, hogy a kiadó bácsi a beküldött előfizetési díjat megkapta. Minden egyes előfizetés nyugtázása költéségs volna. Ami azt a levelezést illeti, a te horodban a szülők engedelmétől függ, hogy levelezhettek-e. Alig hiszem, hogy egyik fél részéről is a szülők ezt megengednék. — Boros Andor Orsova. Irtnam a kiadóbácsinak, hogy az újságot Temesvárra küldje. — Horgvitz Évi ke Arad. Közlöm a kiadóbácsival, hogy apukád megrendelte egy szakállas bácsinál a Cimbora-t. A barátod már 3 számot kapott, te meg egyet sem, pedig egyszerre rendeltétek. Ez bizony kellemetlen dolog s még kellemetleőbb, hogy azt kérd nagyapótól: „miért vagyok én mostoha unokája?” Dehogyn vagy mostoha unokám, Évi ke, de a szakállas bácsi nem nagyapónak adja át a fölveti pénzt, hanem a kiadóbácsinak. Bizonyosan át is adta, s csak véletlenség lehet, hogy te azonnal meg nem kaptad az újságot. — Ivánka József Arad. Annak én is örvendek, hogy a Cimbora rendszeren érkezik meg. Kockarejtvényeid sorra kerülnek. — Mikess Pál és György Arad. Most falálkozom először a nevetekkel s mindjárt meg is dícsérek az írásotokért. Jövőre azonban nemcsak megfejtést, de igazi levelet is várók tőletek. — P. Gy. Máramarosziget. Külön levelet nem írhatok s csak íf jelzem, hogy reménykeltő szárnypróbálozást látok a versedben, de ha

tökéletes volna is a vers, akkor sem közölhetném, mert nem a Cimbora-ba való. — Csanády Sándor Sárbogárd. Okt. végéig 3 kézirat érkezett be. Meleg üdvözlét. — Kondrai Gerő Marosvásárhelyre. Megkaptam a másik leveled is. A mostani leveledben küldött rejtvények egy része sorra kerül. Irtnam a kiadó bácsinak, hogy Kalkovits Gyula újságát Marosvásárhelyre küldjék. — Sztójka Kató Dés. Eppen ezer esztendeje, hogy nem írtál. Laci bátyád is rég elhalgatott. Levelet várok mindkettőtől. — Steinhauz Márton és Kató Arad. Pontrejtvények sorra kerül. Az írásra azonban főbb gondot fordítsatok. — Jávor Béla Kolozsvár. A vers megjelent, csudálom, hogy elkerülte a figyelmed. Sorra kerül a most küldött is. — Gvidó Katica és Erzsike Dicsőszentmárton. Annak az öröme, hogy Tökmag király öfelsége a ti neveteket is kihuzta, küldöttök két rejtvényt. Az egyiket közlöm, gondos figyelt írásotokat pedig megdicsérem. — E. S. Sepárszentgyörgy. Abban a híben, hogy a kéziratot a Cimbora-nak küldte, választottam is ezen a helyen. Azt üzentem, hogy a cikkeske nem való a Cimbora-nak, most meg, sajnálatomra, azzal kell kiegészítenem az üzenetét, hogy a Vasárnapi Újságnak sem való. — Schwartz József Nagyvárad. A rejtvénymegfejtést nem a kiadóhivatalhoz kell küldeni, hanem a szerkesztőséghez. Ezután nem késél te ugyan a beküldéssel, de könnyen meg esheteft volna. — Tusa Adám Kovászna. Ez az első, amit életedben írsz és úgy örülök, hogy már tudsz írni nagyapónak. Valóban, ez nagy öröm lehet, amikor már levelet tudunk írni, s nem szorulunk másra, hogy írjon helyettesünk. Nemkülönbözn nagy öröm lehet az is, hogy már jól tudod olvasni a Cimbora-t. Hát csak íj mennél több-ször nagyapónak, szeretettel fogom olvasni a leveledet és híszérni a fejlődésedet. Hosszan elgönyörököttem az archépetekben: oly szépen simulsz Barna bátyádhoz. Legkedvesebb emlékek közt fogom megőrizni. — Ábrahám Erzsike Hátzeg. Megbocsájtok, hogy eddig nem írtál, de azért mert román iskolába jársz és igen sok dolgot van, juthat idő a levélírásra is. Gondold, hogy a levélírás is tanfárgy, mert a levélírás is tanulás, s nagy hasznát veszed majd az életben, ha szép leveleket tudsz írni. Képezem, nagy volt az örömed, hogy édesanyád sok mindenjét hozott nekéd Pestről, s egyben a Cimbora-tól is kaptál könyvet. — Vékony Márta Szászregén. A szerencse Istenasszonya valóban hamar rád mosolygott: mindjárt az első alkalommal Tökmag öfelsége kihuzta a nevedet. Remélem, nem teszen elbizakodottá ez a ritka szerencse. Bélyeg nem kell küldened, anélkül is megkapod a könyvet, illetőleg, remélem, már meg is kaptad. — Virsik Mária, Géza, Manci, Elemér Malacka. Tökmag öfelségének tolmácsoltam a hódolatot és a köszönetet. Azt mondja öfelsége: megérdemeltétek, hogy kihuzta a neveteket, mert ti meg tizenkilenc címet küldtetek, akik bizonyára épp oly lelkes olvasói lesznek a Cimbora-nak, mint ti. Mária mind jobban és jobban meglap engem a verszeivel, s a most küldött verseknek is javarészt közölni fogom, abban a reményben, hogy nem fogja elbizni magát s a tanulmányait nem fogja elhanyagolni, így aztán idővel egyik legkedvesebb munkatársa lesz a Cimbora-nak. Irtnam a kiadó bácsinak, hogy pótolja a 42. számot. — Sámuel Annus Szilágy-cseh. Más a szerkesztőség és más a kiadóhivatal. A szerkesztőség összeállítja az újság tartalmát, a kiadóhivatal pedig azt kinyomatja és szétküldi nektek. Ezt azért magyarázom meg, hogy ezután Kisbaczonba, a szerkesztőséghez cimezd a megfejtéseket és ne Szatmárra, a kiadóhivatalhoz. Képrejtvényed jól van megszerkesztve, de sokszorosításra nem alkalmas. — Izsák Jolán Kolozsvár. Az előbbi üzenet nekéd is szól. — Glantz Margit. Csak sejttem, hogy honnan írd a levelet, de bizonyos nem vagyok benne. Olvasd el, mi áll az üzenetek élen, s ezután írd meg azt is, hol és mikor kelt a leveled, mert csak így igazán levél a levél. — Horváth László Kolozsvár. Jól esik, hogy berámáztatod az archépetem és nem sajnálom a költéséget, miután nagyapótl van szó. Mégis azt tanácsolom ismételen, hogy mennél kevesebbe kerüljön a ráma, mert így többet adhatok a szegény gyermekeknek. Örméllátom, hogy az eddig gyűjtött 21 lelt főtékony célra adtad s újra kezdted a gyűjtést. Azt elhiszem nekéd, hogy a román nyelvből való tanulás nem könnyű dolog, de nem gondolom, hogy megkövetelnél tőled, hogy már a feljeli vizsgán perfektl tudjál románul. Nagy szó az a perfektl való tudás. Alig van ember a világon, aki még a saját anyanyelveről is elfújja mondani, hogy perfektl beszél és ír azon. Bölcse beosztással ezután is írhatok te levelet, ha még oly sok is a tanulnivaló, mert amint látom, jutott idő arra is, hogy autón kirándulj Kibédre, s jut időd arra is, hogy vívni tanulj. Remélem, hogy mindketten, Gyuri és te is mesterei lesztek a vívásnak, nem azért, hogy majd valakit lekaszaboljatok, hanem azért, mert a vívás egészségs sport. Ami öcsiké illéti, ő nem ijedt meg a keserű orvosságtól, igazi hősként vette be, s hála Istennek, meg is gyógyult már. A könyv dolgában irtnam a kiadóbácsinak s egyben a végbéli is, hogy pótolja a 38. számot. — Gáspár Margit és Gizi Dicsőszentmárton. Csudálom, hogy a kiadóhivatal megkapta az előfizetést s ti sezt, vége óta megsem kaptatok az újságot. Leveleteket továbbítottam a kiadóbácsinak s remélem, hogy a nagy bánat hamarosan öröme változik. — Deutsch Tibor Arad. Kedvesen írod le, hogy miként történt a Cimbora-ra való előfizetés. Hát az úgy történt, hogy amint játszottál az udvaron, egyszer csak jött a mesemondó bácsi. Te kérdezted, hogy ki keres, ő meg azt felelte rá, hogy: akarsz-e járni egy szép gyermekújságot? Te azt mondtad erre, hogy előbb megkérde angyukát. Aztán kihívtad angyukát, hogy legyen szives, fizessen elő, és nagy volt a te örömed, mert anyuka előfizetett. Most meg én kérden tőled, hogy a Busch Vilmos könyvből kimásoltad-e, vagy magad fordítottad-e le a Majom és a vargaines című verset? Akár másoltad, akár fordítottad, dícséretes munkát végeztél. A rejtvények egy része jó ismerős, másik része, a képrejtvények jól van megszerkesztve, de sokszorosításra nem alkalmasok.

A Cimborá első félévi bekötési táblái elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség. □□□□

Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykoru kis cimboráitok pontos címét.

INGYEN küldjük minden előfi- zetőnek a CIMBORÁT EGY ÉVIG

ha az illető előfizető a maga városában tíz új előfizetőt szerez és beküldi az új előfizetőknek legalább egy félévre szóló előfizetési díját.

INGYEN küldjük minden előfi- zetőnek a CIMBORÁT EGY FÉLÉVIG

ha az illető előfizető a maga városában öt új előfizetőt szerez és beküldi az új előfizetőknek legalább egy félévre szóló előfizetési díját.

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Benedek Elek: Őcsike** könyvét, ha az előfizető négy új előfizetőt,

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Balázs Ferenc: Mesefolyam** vagy **Kertész Mihály: Senki Tamás** című könyvét, ha az előfizető három új előfizetőt, ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Benedek Elek: Híres erdélyi magyarok** című könyvét, ha az előfizető két új előfizetőt és ▽ ▽ ▽

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Monoky Sándor: Tündérmese** című könyvét, ha az előfizető egy előfizetőt szerez és az új előfizetőknek legalább is egy félévre szóló előfizetési díját beküldi. ▽ ▽ ▽ ▽

Hisszük, hogy e szép ajándékok még fokozottabb mértékben ösztönözni fognak benneteket arra, hogy, mint eddig is tettétek, a Cimborá olvasó tábora részére minél több olvasót szerezzetek. ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽

Szép feladatotokhoz a CIMBORÁ kiadóhivatala sikeres munkát kíván.

A Cimborá ez évi január, február márciusi és áprilisi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □□

Szeptember végén lejárt a harmadik negyedév. – Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni, mert kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.
A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAIA-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A SZINES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj